

Akcja Dąb

Irena Paterek i Irena Cymbalista

dwie emerytowane nauczycielki zmobilizowały pół miasta w obronie dwustuletniego dębu, który miał być wycięty z powodu budowy ronda. Los tego potężnego drzewa nadal nie jest pewny. W jego uratowaniu może pomóc Twój głos w konkursie [Drzewo Roku 2021](#). Pomóżmy Obywatelkom PRO ocalić ten skarb, który od dwóch wieków daje cień i tlen mieszkańcom Rzeszowa.

O Dębie Fredry i akcji ratowania go opowiada Irena Paterek.

Koniec czerwca, piątek, ponad 30 stopni C, żar się leje z nieba. Kto może, siedzi w domu z klimatyzacją lub szuka ochłody w cieniu drzew.

Akcja Dąb

Tymczasem pod wielkim dębem przy ruchliwej ul. Fredry w Rzeszowie zasiadłyśmy my – Irena Cymbalista i Irena Paterek, dwie emerytowane nauczycielki. Na drzewie wywiesiłyśmy plakat

z napisem: „Przeznaczony do wycięcia, próbujemy uratować!”. Wzięliśmy krzeselko turystyczne i prowizoryczny stolik z kartonu. Wydrukowałyśmy petycję do Prezydenta Miasta i tabelkę na podpisy.

W treści petycji czytamy:

„Rozumiemy, że przebudowa ulic połączona z przebudową wiaduktu jest konieczna i że to poważna inwestycja. Nie można jednak w imię nowości niszczyć czegoś, co istnieje od setek lat, tak jak nie niszczy się zabytków, rozbudowując miasto. Nie można dopuścić do wycięcia ogromnego, zdrowego, pięknego drzewa w ścisłym centrum miasta”.

Dalej był apel do władz miasta o zmianę planów, a raczej korektę, tak aby 200-letni dąb mógł pozostać mimo przebudowy ciągu komunikacyjnego. A takie są plany w związku z przebudową kilku ulic i budową ronda w tym miejscu.

Rondo

Inwestycja, o której mowa, jest potrzebna dla miasta i od dawna wyczekiwana. Chodzi o przebudowę ciągu komunikacyjnego ośmiu ulic. Początek tego układu jest właśnie w miejscu, gdzie stoi dąb, czyli na skrzyżowaniu ulic Głowackiego, Siemiradzkiego, Batorego w okolicy ZUS-u. W tym miejscu planuje się budowę ronda. Dalej ma powstać droga ze ścieżkami rowerowymi i chodnikami, przez ul. Styki prosto w kierunku przejazdu pod wiaduktem na Batorego, dalej ul. Żółkiewskiego i Siemieńskiego aż do Ciepłowniczej. (Inwestycja ta pochłonęła już tymczasem –do 2021 roku ok. 160 drzew – także dużych, ok. 60-letnich, szereg mniejszych a także niezliczoną ilość krzewów).

Wtedy, w 2019 roku były to dopiero plany, obecnie, w 2021 przebudowa trwa.

Dąb Fredry

Drzewo, o które rozpoczęliśmy batalię, ma ponad 200 lat, 3,2 metra w obwodzie, rozłożyste gałęzie. Jest też jedynym tak dużym drzewem w okolicy, gdzie są niezbyt efektowne budynki, parking i asfalt.

Zaczęło się od tego, że Irena Cymbalista, mieszkanka bloku, zaniepokoiła się, co stanie się z dębem w związku z budową ronda. Mieszka w bloku zaraz za dębem i gałęzie drzewa stanowią dla niej i innych mieszkańców jedyną osłonę przed hałasem, kurzem, upałem i obrazem szarej ulicy.

Mało zawału nie dostałam, gdy dowiedziałam się o zamiarze wycięcia naszego dębu. Jestem w szoku, bo nigdy nie przypuszczałam, że tak piękne drzewo ktoś planuje wyciąć - mówi Irena Cymbalista. - To nasz skarb i chcemy o niego walczyć.

Ja pamiętam ten dąb od zawsze. Przez 30 lat mijałam go w drodze do pracy, wcześniej chodząc

do szkoły; jako dziecko zbierałam pod nim żołądzie.

Urzędy

Wysłałam pytanie do miejskiego wydziału ochrony środowiska. Urzędnicy potwierdzili, że drzewo pójdzie do wycięcia. Obraz ściętego olbrzyma nie dawał mi spokoju.

Wydział ochrony środowiska starał się o nadanie statusu pomnika przyrody dla tego dębu. Nie zgodził się na to Miejski Zarząd Dróg, bo ustawa o inwestycjach drogowych nie bierze pod uwagę opinii Wydziału Ochrony Środowiska i Zarządu Zieleni.

W maju 2019 roku Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. Fredry złożyła pismo do Miejskiego Zarządu Dróg, do Wydziału Ochrony Środowiska i do rzecznika prezydenta miasta. W odpowiedzi dostali plan przebudowy dróg, na którym był naniesiony dąb, ale w miejscu, które nie kolidowało ani z rondem, ani z jezdnią. Drzewo znalazło się na skraju ronda, a jeśli by się udało rondo przesunąć o 2 metry – dąb byłby uratowany.

Petycja i mieszkańcy

Dlatego w czerwcowy poranek zdecydowałyśmy się zbierać podpisy mieszkańców pod petycją do prezydenta miasta nie widząc innego sposobu, aby ocalić piękne drzewo.

Ludzie bardzo chętnie zatrzymują się i podpisują pod petycją. Pytają o co chodzi i w ogóle nie mieści im się w głowie, że ktoś planował wyciąć tak duże, dorodne i zdrowe drzewo.

Przychodzą i młodszy, i starsi. Pan po dziewięćdziesiątce wspomina, że to drzewo było tu od zawsze i skandalem by było go wyciąć. Zatrzymują się ludzie idący do przychodni i śpieszący na dworzec, wracający z rynku i idący do biblioteki. Wiadomość o akcji szybko rozchodzi się w internecie. Po kilku godzinach są już reporterzy z lokalnych mediów – gazet i radia, następnie telewizja rzeszowska, dalej ogólnopolskie TVN, Polsat, Gazeta Wyborcza i inne portale. Ludzie dowiadują się z radia, z mediów społecznościowych i specjalnie przychodzą, aby się podpisać.

Mimo upału, pod drzewem daje się wytrzymać. Po wyjściu z cienia – już nie. Najlepszy dowód, jak potrzebne są duże drzewa w mieście.

Do akcji włącza się Amata i kilka innych osób, w tym Zbyszek Mieszkowicz, czołowy bojownik w walce z urzędami o ratowanie drzew miejskich. Amata zakłada petycję internetową oraz grupę na Fb. Plakat na pniu drzewa ściąga uwagę, pod koniec dnia umieszczamy kartkę, że jutro też będziemy zbierać podpisy i zapraszamy do petycji internetowej.

Kolejny dzień upływa na dalszym zbieraniu podpisów, udzielaniu wywiadów i rozmowach z mieszkańcami. O naszym dębie mówią media ogólnopolskie, a pan Adam Wajrak przesyła nam pozdrowienia! Dyżury przy dębie pełni już kilka osób, a petycja wędruje po zaprzyjaźnionych pubach

i kawiarenkach. Wkrótce jest już ponad 1000 podpisów na papierze i ok. 900 w internecie.

Korekta projektu i integracja obrońców

Na trzeci dzień prezydent Rzeszowa Tadeusz Ferenc ogłasza poprzez lokalną telewizję, że zapewnia, że drzewo zostanie, że plan budowy ronda trzeba skorygować. Także inni urzędnicy miejscy deklarują interwencję: Dąb zostanie na swoim miejscu!

Wnieśliśmy korektę projektu, tak, by drzewo znalazło się poza krawędzią jezdni. Drzewo oszczędzimy. Chcemy żyć w zgodzie z naturą – mówił Andrzej Świder, dyrektor Miejskiego Zarządu Dróg.

Petycja i tak została złożona w Urzędzie Miasta, a my, obrończynie dębu wraz z kilkoma innymi aktywistami zostałyśmy przyjęte przez wiceprezydenta i przez prezydenta miasta.

Akcja w obronie dębu dała początek grupie fejsbukowej [Nie Oddamy Dębu Fredry](#) a także skonsolidowała środowisko obrońców drzew i ogólnie zieleni miejskiej. Kolejnym krokiem było powstanie grupy [Społeczni Strażnicy Drzew](#) oraz strony internetowej [Zielone Płuca - Wsparcie Aktywistów](#).

Jest czerwiec 2021 roku, prace wokół dębu jeszcze się nie zaczęły, chociaż przebudowa i rozbudowa ciągu komunikacyjnego postępuje. Nasze obawy budzą olbrzymie wykopy pod linie przesyłowe, ogromne maszyny budowlane tratujące wszystko na swej drodze. Jak wspomniałam wyżej – wyciętych zostało ponad 160 drzew, kolejne są zagrożone, a przebudowa dojdzie wkrótce do dębu. Czy prace będą prowadzone ostrożnie? Czy system korzeniowy nie zostanie uszkodzony? Czy ktoś zadba, aby wokół pnia zostawić strefę ziemną, nie zabetonowaną?

Drzewo Roku 2021

Dąb ma około 200 lat – rósł już więc w roku powstania listopadowego oraz styczniowego, pamięta czasy Franciszka Józefa, przetrwał I wojnę światową i II wojnę światową. Ma więcej lat niż niejedna z budowli uznanych za zabytkowe.

Na razie jest zdrowym, pięknym drzewem, nie wymaga właściwie żadnych zabiegów pielęgnacyjnych. Ozdabia niezbyt ładną okolicę ścisłego centrum, produkuje tlen, pochłania dwutlenek węgla i wiele szkodliwych substancji. Oczyszcza powietrze, daje cień w upał, chroni od wiatru pobliski blok, stanowi piękną wyspę zieleni w betonowo-asfaltowym krajobrazie.

[Drzewem Roku 2019](#) został rzeszowski 200-letni bez czarny z ul. Grodzisko 5. Byłoby bardzo smutne, gdyby jego rówieśnik, 200-letni dąb na ul. Fredry został ścięty w majestacie prawa.

Zgłosiliśmy dąb do konkursu na [Drzewo Roku](#), prowadzonego przez Klub Gaja, bo to drzewo szczególne; otoczone taką sympatią mieszkańców, taką troską, jak mało które. O mały włos, a już by nie istniało (sąsiednie drzewa – piękne brzozy już zostały wycięte), jest obietnica, ale jest i zagrożenie. Wydział Ochrony Środowiska nadal nie chce go objąć statusem drzewa pomnikowego. Może udział w konkursie (a oby zwycięstwo) pomoże mu przetrwać ten trudny okres, bo władze miasta dołożą większych starań, aby ostrożnie prowadzić prace budowlane?

Teraz nasz dąb jest w finałowej szesnastce w konkursie na Drzewo Roku 2021, a wierzymy, że wygrana zwiększy jego szanse na przeżycie. Dlatego prosimy o oddanie głosu na Dąb Fredry - pozycja 3 w konkursie.

Głosowanie trwa od 1. do 30. 06. 2021 na stronie: <https://www.drzeworoku.pl/>

Irena Paterek

To nie pierwsze i zapewne nie ostatnie takie społeczne, obywatelskie działanie Ireny Paterek. Poza ratowaniem dębu była mocno zaangażowana społecznie w zakończonych dopiero co wyborach prezydenta miasta Rzeszowa i to jej zwycięzca tych wyborów ma sporo do zawdzięczenia. Od lat jest czołową aktywistką Regionu Podkarpackiego Komitetu Obrony Demokracji.

Irena jest też emerytowaną nauczycielką. Kiedyś nauczyciel na wsi czy w małej miejscowości był wielkim autorytetem, organizatorem i przewodnikiem lokalnej społeczności. Rzeszów to wielkie miasto, stolica regionu. Okazuje się, że nawet w tak dużym mieście, dwie wrażliwe, aktywne nauczycielki potrafiły zmobilizować ogromną liczbę mieszkańców, lokalne i krajowe media w obronie „tylko” jednego drzewa. Udało im się wygrać starcie z całą ogromną miejską biurokracją.

Bardzo znane powiedzenie mówi: „Kto ratuje jedno życie - ratuje cały świat”. Bez wielkiej przesady można powiedzieć, że kto ratuje jedno drzewo, ratuje całą naturę, całą planetę.